



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

**Compendivm Concertationis, Hvivs Secvli Sapientivm Ac  
Theologorum, super erroribus moderni temporis**

**Bundere, Jan van den**

**Venetijs, 1548**

De cæremonijs eccle[siæ]. ti. 27

**urn:nbn:de:hbz:466:1-36077**

storiani: ut eis impingit Guido in lib. de hæresi. Ait enim  
Ignatius epist. 4. ad Philippē. Dies festos nolite ignorare.

## DE CAEREMONIIS ECCLÆ-

SIAE TITVLVS XXVII.

ARTICVLVS I.

**S**i nullus obsistat cæremonijs, actū planè erit RHET.  
de libertate euangelica. Inuentæ enim sunt, ut  
populus sub sacerdotum tyrannide continea-  
tur. Euolue nouum testamentum, nullumque re-  
peries usquam præceptū, quod ad cæremonijs  
pertinet. Si enim pietas periclitaretur ex cæremo-  
nij, tanto ardore ubique non pugnaret Paulus  
aduersus cæremonijs Mosaicæ legis.

Quali calliditate, quali fuko uerborū uirtus tegis : sua= THEO.  
dere conatus, quasi cæremoniæ foret uenenum pietati, quæ  
maxime pietatem prouehunt & conseruant. At ne in æqui  
uoco laboremus, & stimo te mecum sentire, sub cæremonia-  
rum nomine complecti quicquid externe geritur, ad cultū  
diuinum celebrandum, religionis causa peragitur. Hoc  
prælibato, reuolue quæso quam uolueris noui, ne dicam ue-  
teris testamenti partem nihilq; ibi gestum reperies sine cæ-  
remonijs. Zacharia nanque nō sine cæremonijs sacrificāte, Lucæ. 1.  
angelus à dextris altaris apparenſ, Ioannisq; natuitatem  
prænuncians, oris silentio dubiū promissorum plecit. Sur- Marc. 7  
dum, & mutum curaturus, digitos in aures misit. Cæci na= Ioan. 9.  
ti oculos luto liniuit: quem etiam ad aquas Siloe abluendū,  
& curandū misit. Leprosos ut se ostenderent sacerdotibus,  
offerrentq; quod Moses in lege præceperat, iussit. Lazarū Lucæ. 17.  
postfletum, orationem, clamorem, suiq; perturbationē su= Ioan. 11.

## DE CAEREMO. ECCLE.

- Ioan. 13. scitauit. Ipsam sacratissimam coenam cum plurimis cerois  
Lucæ . 22. nijs celebrauit. In horto uel genua flectens , uel se prostra  
Ioan. 20 nens orauit. Post resurrectionem insufflans spiritū sanctum  
Actuū. 13. discipulis dedit Christus. Paulo quoq; & Barnabæ apostoli munus prædicationis delegantes , manus imposuerunt  
Quid horum actum est sine cæremonijs? Mira quippe cæremoniarum uirtus . Nam populo pugnante contra Amalech , Moses dum manus leuat, uincit Israel: dum eas dimittit, uincit Amalech. Ad Iosue uerò ait dñs. Leua clypeum, qui est in manu tua, contra urbem Hai: quoniā tibi tradidit eam. Ut autem concludam, Tāta est sacrorum rituum cæremoniarum cōmoditas: ut illis abolitis, cultum diuinum abefactari, & religionem ipsam perire necesse sit. Paucissimi enim sunt ad res diuinas percipiendas idonei : nisi ad ei sensuum adminiculo cōuertantur, Nanque qui cæremonias damnant, oēm diuinum cultum eliminare contendunt, quales aliquādo fuere, Manichæi, Vigilatiū, & Ioānes Vileff: suiq; sequaces. Dicit prætere à Diony. in lib. eccl. hie rar. cap. 3. par. 3. Venerādus antistes ad sacra mysteria insignis celebranda progreditur: idq; ex traditione diuina. Cōstat etiam Paulum nō damnasse simpliciter cæremonias sed circa eas ipsum fuisse sollicitum. Ait namq; ad Thessal. Tene traditiones quas didicistis , siue per sermonem, siue per epistolam nostram. Et rursus, ad Corin. Cætera cū iuenero, disponam. Et Timotheo ait. Nemini citò manus impoſueris. Et in Actibus Apostolorum dicitur. Perambulabat Paulus Syriam & Ciliciam, cōfirmans ecclesiās, precipitū custodiri præcepta Apostolorū, & seniorū. Quæ utiq; cæremoniae erant. Nepotianum quoq; cōmendat Hieronymus epitaphio eiusdem ad Heliodo. 3. par. epist. 64. de cæremoniis

nisi ritè peractis. Erat (inquit) solicitus si niteret altare, si parietes absq; fuligine, si pauimēta terfa: si ianitor creber in porta, uela semp in ostiis, si sacrariū mundū, si uasa lucētia, et in oēs cærenonias pia solicitude disposita, nō minus, nō maius negligebat officiū. Vbiq; eū q̄reres, in ecclesia iueneris. Valēt pfecto cærenonie, ut nostrā elatā, et superbam ceruicē demittamus, illā subdentes rebus sensibilibus: cuius ceruicis tanta est arrogātia, ut potè quia rōnis participe se cognoscit, q; cœlos trāsilire, diuināque artingere præsumat. Valent rursus, ut per eas uti per gradus quosdam, ad superiora mente capescenda euehamur. Nam mens corporeis claustris inclusa, ui sua nil percipere ualet sine sensuum ministerio, aut cognoscere: quamobrem ait Paulus. Inuisibilia Dei à creatura mūdi, per ea quæ facta sunt, intel Roma. lecta conspicuntur. Valent demum, ut qui corpore peccatum, holocaustū etiā de nostris corporibus domino faciamus: qui nō tam aīam quām corpus à domino recepimus.

Liquet ex his, cærenonias à christo, ab Apostolis, aut sanctissimis patribus institutas: non ad continendum populum sub tyrannide sacerdotum (ut tu inquis) sed multa ratione, ad Dei honorem, ad hominum commoditatem, & eruditionem inducetas. Illis nempe instruimur, monemur, erudi mur, ad sublimiora prouocamur, purgamur, illisq; præparamur, & proficimus in gratia, & in charitate. Docet hoc Dionysius in libro ecclie. Hiera. cap. 2. par. 2. De cærenonijs baptizandorum.

Ex his patet error Ioannis Vuicleff dicētis. Omnes cærenonie sunt auferendæ in lege gratiae, sicut cærenonie ueteris legis propter suam grauedinem, contra quem est, et capitulū. nunquid, de cōsec. distinctione. 5. capi. cum Mar-

TENIA

GENT

## DE CANTV ECCLESIA.

thæ, de celebratione missarū. Dicit prætera Dionysi. cap. i.  
eccle. Hier. Primi illi nostri duces, in, humanis imaginibus  
res diuinæ materialib[us]que figuris spiritualium materia  
atque in his quæ nobis sunt familiaria, summa illa, &  
persubstantialia partim scriptis, partim non scriptis in  
tionibus suis nobis tradiderunt: non modò prophane  
titudinis causa, cui nec ipsa quidem fas est signa cōtingere.  
Verum ob id quoque, quod hæc nostra sacratissima fiducia  
significatiua est, plenâque signis, quibus ueluti administratis,  
ad eorum augustiorem intelligentiā subuehamur. Non s[ed]  
tamen opere diuinis pontificibus signorum ratione

## DE CANTV ECCLESIASTICO.

### TITVLVS XXVIII.

#### ARTICVLVS I.

RHET. **T**Empore Pauli nondū erat catus, sed p[ro]nun  
ciatio duntaxat: Vixq[ue] à posterioribus rec  
pus est catus. Et qd aliud iam audit in mo  
nasterijs, tēplis, aut collegijs, quā uocū strepitus!

THEO. Fuit quidam Hilarius, qui cantibus detrahebat: de quo  
Aug.lib.2.retractat.cap.2.mentionem facit. Què errorem  
denuò fuscitauerunt Vualden. dicentes, frustra tempsteri  
in cantibus ecclesiasticis, aut horis cantandis. Quos loānes  
Vuiclef. secutus adeò cantibus ecclesiasticis detraxit, ut in  
ecclesia cantantes, uocauerit sacerdotes Baal. Ab his no  
multum dissentis, qui dolosè cōtendis eliminare cantum a  
ecclesia Dei. Sed irrita semper fuerūt, et erunt concilia  
lignantū. Sicuti enim natura de rebus externis docuit De  
offerre sacrificia, ut patuit in Abel, & Cayn, Noe, Ab  
ham, ac priscis patribus. Ita mente pariter, & uoce dño,

critica